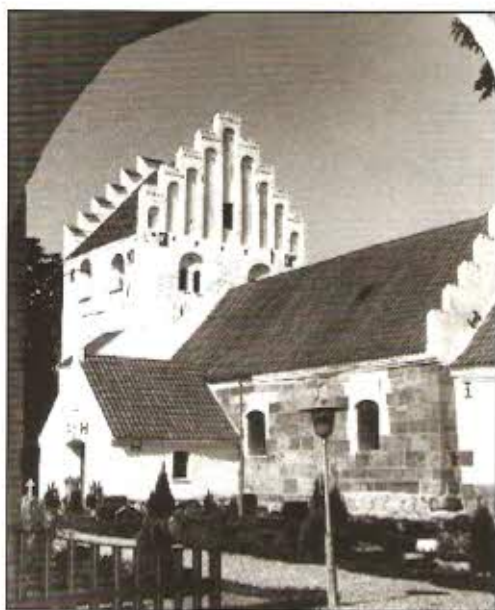


KirkeBladet

Nr. 4 • Sept./Okt./Nov. 2002 • 14. årgang



Skellerup og Ellinge sogne

Høst

På den mangedobbelte TV-antenne jeg kan se fra mit køkkenvindue, har svalerne længe holdt stormøder med tilhørende flyveøvelser.

Høsten er over os. Ganske vist er landbruget ikke længere Danmarks hovederhverv og landets ve og vel er ikke alene afhængigt af høstens udbytte. Hungersnød og hunger-død truer ikke, selv efter en mindre god høst, men boende i et land med århundredgammel landbokultur står en frugtbar kornmark nok for de fleste som en symbolsk garanti for trygheden ved at vide det daglige brød sikret. Modsat står en tvangsmodnet eller vandlidende kornmark som et tegn på, at dybest set, trods videnskab og mekanik, kan vi stadig kun lægge sædekornet i jorden, for: »Vækst og velsignelse dog kun er himmelens gave« (Grundtvig).

Denne afhængighed af vejr og vind, har alle tider manet til ydmyghed og taknemmelighed.

I 1670 udsendte Henrich Thomæsøn Gerner, »Guds og meenighedens Tiener udi Bircherød«, et langt digt om årets og arbejdets gang i et bondesamfund. Heri hedder det:

*»Mikkelsdag skal høsten mindes
og Guds engle-varetægt,
Gud skal midt iblandt os findes
loves uden mål og vægt.
Han os hidtil haver sparet
og herefter vil bevare«.*

Mikkelsdag (29. september) er fra oldkirkens dage festdag og helligdag for ærkeenglen Michael. Den vedblev langt op i tiden med at være høstfestens og høstgildets dag. Med god og rigelig mad, drikke og dans takkede husbond og madmor

deres tyende og hjælpere for høstens hårde slid og alle takkede for høstens gave.

Hvorvidt traditionen med høstgilde stadig holdes i hævd i »maskinstationsalderen« er vel forskelligt fra egn til egn, men hvor meget vi end har fjernet os fra det tidligere landbosamfund, holdes der stadig høstgudstjenester i Danmarks kirker. I en kirke smykket med korn og frugt samles menigheden til takkegudstjeneste. Det har gennem århundreder været tradition, at man bragte sit høstoffer denne dag. Indtil for få år siden var det også her på egnen skik, at sognets mænd i lang, alvorlig række vandrede op omkring alteret og lagde et pengebeløb på dette. Det var skamfuldt at blive siddende på sin plads! Pengene blev senere uddelt til de fattigste i sognet, så også de jordløse på denne måde fik del i høstens gave. Kirkebøssen stod (og står stadig) hele året og minder om »Sognets fattige« eller de »Værdige trængende« men det var uværdigt ikke at betænke disse med et høst-offer.

Der samles stadig penge ind ved høstgudstjenesten, men med de forbedrede sociale vilkår i dette land er det måske ikke direkte sognets beboere, der er modtagere af høstofferet, men snarere de udstødte i vort samfund eller mennesker ude i verden, der lider nød.

– Skikken med at gå offergang er (heldigvis) ikke så almindelig mere, nu kan man diskret lægge sin gave i kirkebøssen – også til høstgudstjeneste.

Vort samfund har undergået store forandringer i de seneste generationer, men – landbrugs – eller industri og service-samfund – høstgudstjeneste er stadig til for at minde om, at »det daglige brød altid er værd at takke for og at det gode i livet ikke er en selvfølge.

*Anna Larsen,
lærer, menighedsrådsmedlem i Dover*

Vi holder

Høstgudstjeneste

i Ellinge kirke
den 22. september
kl. 10.15

i Skellerup kirke
den 29. september
kl. 10.15

Høstgudstjeneste er en tradition. Her samles vi i sognet – ikke kun landmændene – for at takke for, at vi har et land og en agerjord og det daglige brød.



Sammenkomst

Efter gudstjenesten i Skellerup kirke vil der være en sammenkomst med lidt mad i konfirmandstuen.

Ved den lejlighed vil der være mulighed for at tage afsked med Eilif Zachariassen, vores trofaste organistafløser i det sidste år.

Fra de gamle protokoller

"Hvad ved sluttede Mødet.

Ellinge den 26 April 1918.

P. J. Bang. Jørgen Andersson. Johanne Bruun
Peder J. Rasmussen

1918, den 4 September, afholdtes Møde hos Formanden
Peder Jørgensen i Ellinge.

F. Anledning af Rasmussen Hansens døde Hg
portogus Køly af et Medlem af Menighedsrådet
Sted. der foretog skriftlig Erklæring fra den nye
Ligningsant, Anders Andersen af Ellinge lyde
at han ikke, imens at indtræde i Menighedsra
dets for dette Ligningsant, at vedte Ligningsant, &
føjet Rasmussen Hansens indtrædte hans &
hvis denne, der var blevet ved Mødet, var villy
den Proprietær Jørgensen af Skillinge foretog. Ans
ring om Fredning af hans Bebyggelses gr
paa Ellinge Kirkegaard for et Tidrum af 2
dette bevilgelses vist en Betaling af 20 Kr., de
bliver at indbetale til Stiftens indkomme sam
Ellinge Kirke talkeveens Kapital.

der foretog Approbation fra Provsteyndet fra
sættelse af et Bygget Ellinge Kirke, og man be
nig for at tage imod Byggetbygger Lovens Tilbud af
424,00 Kroner, hvoraf 200,00 Kr. var tegnet
med sluttede Mødet. -

Ellinge den 4 September 1918.

P. J. Bang. Jørgen Andersson. Johanne Bruun
Peder J. Rasmussen P. J. Rasmussen

den 5^{te} Februar 1915 var Menighedsraadet samlet i Prestegaarden for at afgive Indtægter og Udgifter for Kirkes Indtægt. Til Selvige paa de ved Provinsmissionens protokollens af 9^{de} Desember 1914 fastsatte Vedkaad, hvorefter det til Kirkes Vedligeholdelse og Drift er beregnet 12, 117 Kr. 25 Ør og af Aflydningssummen for Kirkeindtægter, som den nu Kirkes tilhørende Kapital paa 16 Kr. 83 Ør.

Kirkes Kapital tænkes anvendt saaledes:

1 ^{de} Aarlig Vedligeholdelse.	
Månedsarbejde	100 Kr.
Tøjmer og Sneklud og Glaromster	25 -
Dons Vedligeholdelse	15 -
Skulet	10 -
	<u>150 -</u>

Overført - 150 Kr. 25

Stenkegnet	10 -
Smedearbejde	6 -
Sadelmager	6 -
Alter med Tæppe	15 -
Kirkeløber	6 -
Rygsel	15 -
Begravelsesrekvisitter	5 -
Vask og Rensning	10 -

1 ^{de} Fastes Udgifter.		223
Kirkensorge	20 Kr.	
Kirkens vedligeholdelse	20 -	
Opvarmning	30 -	
Bord og Lys	25 -	
Alterlys	12 -	
Assurance	12 -	
Revision	8 -	
	<u>127 -</u>	
	350 -	



Mortensda

Mortensdag

Biskop Martin i Tours var født i Ungarn i 320. Han var berømt for sin gavmildhed. Legenderne fortæller, at han engang mødte en laset tigger, som han gav det halve af sin kappe. Jesus sagde: »Denne kappe har jeg fået af Martin...«. Kirkebillederne viser derfor gerne Martin til hest i færd med at dele sin kappe med et sværd. Legenderne fortæller endvidere, at ingen ærlig møller ville male mel på Sankt Martinsdag. Engang skulle nemlig en uærlig møller have listet sig til at stjæle af naboens kornsække, da der var mortensgilde. Medens mølleren stjal, fik han besøg af Fanden, der lagde ham mellem møllestenene, hvorefter han satte vingerne i gang, og den uærlige møller blev knust. I nordisk almuetradition tog man varsler af vejret på Mortens dag, »hvis tre sandkorn fryser sammen om natten (mellem den 10. og 11.), så fryser alle nætterne sammen« (streng vinter).

Mortensaften

Navnet knytter sig til 11. november og til biskop Martin fra Tours. Den fromme biskops navn har givet anledning til mange legen-

Sankt Morten var værnhelgen for Bjerr Tåsinge. For en del år siden fandt man billede af ham indmuret i et sidevindue.

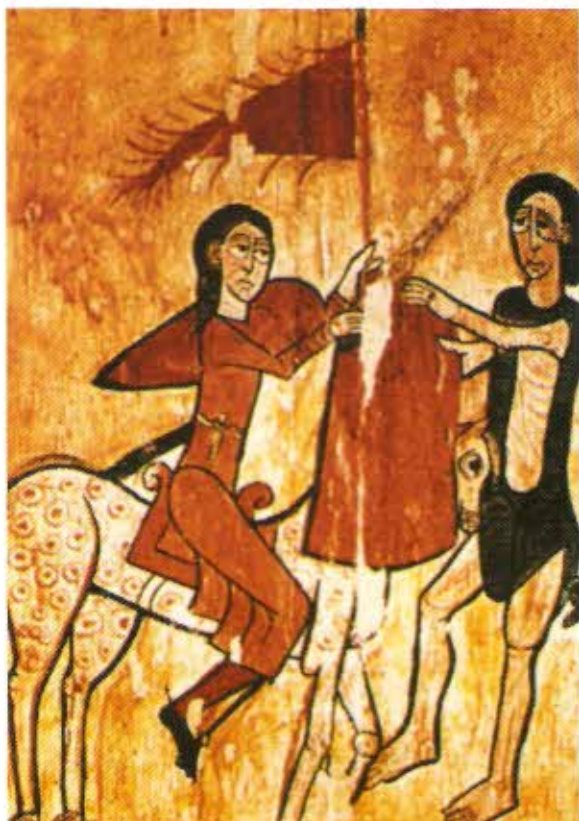
g og -aften

der. Således fortælles den berømte hændelse med gæssene. Martin skulle vælges til biskop af Tours, men det ville han ikke. Derfor søgte han at gemme sig blandt en flok gæs. Men disse afslørede ham med deres skræppen, hvorefter han blev trukket frem – og altså derved blev valgt til biskop.

Men dansk folketradition beretter videre, at vi på mortensaften slagter og spiser gæssene, fordi de afslørede Martin. Forklaringen er dog snarere, at man på *Martinsmessedag* gerne tog gæssene i hus for vinteren. Dette har man så fejret ved at smage på en af dem.

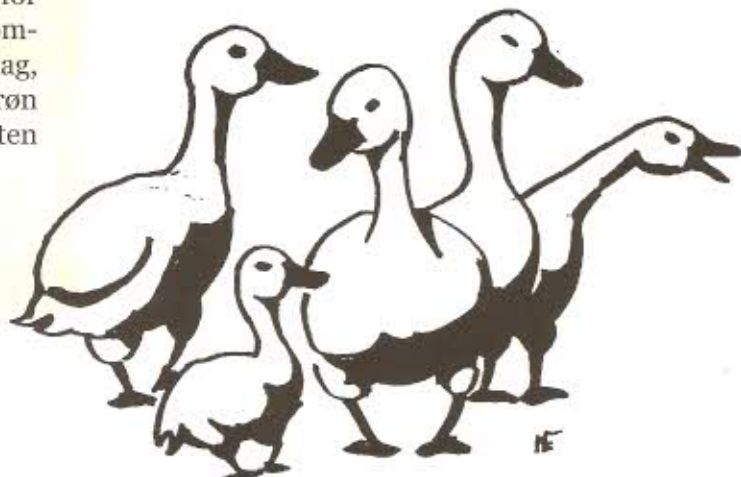
Martin var i øvrigt efter traditionen alle husdyrs beskytter (!), men han blev også regnet for alle drikkebrødres værnehelgen, måske fordi han ofte blev afbildet med et drikkehorn.

Naturligvis har man også på Sankt Mortensdag taget varsler for det kommende vejr, og for forsyninger i lo og lade: »Kommer Sankt Morten på en fredag, så forslår foderet ikke« og »Grøn Mortensaften gi'r hvid juleaften – og omvendt«.



Den fromme Martin deler sin kappe med en fattig tigger. Spansk helgentavle fra ca. 1260. (Museo del Pado, Madrid).

Mortensgæs, vignet af Mette Eilertsen



*y Kirke på
tte glasmosaik-*

Ny salme

I forrige nummer af Kirke-Bladet omtalte vi den nært forestående nye salmebog. Her bringes én af de salmer, vi kommer til at stifte bekendtskab med:

Mel.: Ole Schmidt 1986

Tænk, at livet
koster livet!
Det er altid samme pris.
Kom med glæde!
Vær til stede!
Tanken spreder øjets dis;
rigt og bredt går livet ned
i evighed.

Stjernestunder,
livets under,
luft og smag og syn er nyt!
Blodet bruser,
løvet suser,
havets rum er højt og lydt!
Mærk: alt liv går udad! – Giv!
For tro er liv.

Høje himle
fyldt med svimle
fuglefløjt i morgenvind –
og i suset
gennem huset
jordisk balsam til mit sind.
Fuglen i mit eget bryst
må slå med lyst.

Høje drømme!
Dybe strømme
gynger i hvert åndedrag,
sangen svinger
vide vinger
over jorden med Guds dag.
Øjets glans er kroppens lys –
føl livets gys!

Leve livet!
Ført af livet,
som er ét i sjæl og krop,
må vi sanse,
må vi danse
glædens ord i spring og hop.
Takke Gud med lousangs lyd
i salig fryd –

Hver fornemmer,
jegets tremmer
rykkes ud i pause-ro.
Hvert et skridt, du
tar så frit nu,
er identisk med din tro.
Tyst i midten væksten står
med livets vår.

Godt, at livet
koster livet!
Godt at synge dagens pris.
Det er glæde,
alt til stede,
i ét nu er paradis!
Tørstende når roden ned
i evighed.

Jørgen Gustava Brandt 1986

Boganmeldelse

**Hans Edward Nørregaard-Nielsen:
Riber ret – et tidsbillede**

Hans Edward Nørregaard-Nielsen er en mand med store beføjelser og kontakt til rødderne. Han er født i 1945 og beskriver i selvbiografierne "Mands Minde" og "Riber ret" sin vestjyske barndom og ungdom. Det er beretningen om en dreng, der ikke altid føler sig hjemme i de rammer, han bliver præsenteret for i skolen og siden i gymnasiet på Ribe katedral-skole.

Siden blev han kunsthistoriker, en flittig og anerkendt forfatter, bl.a. af talrige bøger om dansk kunst og kultur, han er formand for Ny Carlsberg-fondets direktion og dermed leder af én af de mest indflydelsesrige kulturinstitutioner i Danmark.

Mands minde handler om et landbomiljø, som ikke mere findes.

Riber ret er især beretningen om to kulturelles sammenstød.

Titlen "Riber ret" refererer til Peder Syvs gamle ordsprog: "Tak du din Gud, du ej kom for Riber ret", sagde kællingen til sin søn, da han hang i Varde galge.

Forfatteren beskriver i *Riber ret* de turbulente år, hvor bl.a. kristendommens og konventionernes greb om danskerne løsnes og en ny tid begynder.

Det anti-autoritære oprør, industrisamfundets indtog, mediernes fremvækst og den begyndende sociale udligning, der endte med at gøre studentereksamen til en automatvare.

For forfatteren er udviklingen lig med værdiforringelse.

Kapitlerne om årene på Ribe Katedral-skole er forstemmende læsning. Det er ufatteligt, at man endnu i begyndelsen af



60-erne kunne opleve ufølsomme, frustrerede gymnasielærere, der som mislykkede akademiske eksistenser lod deres egen vantrivsel gå ud over eleverne – i denne bog over forfatteren i særdeleshed.

Det er en gåde, at H.E.N-N overlevede gymnasieårene i Ribe. En af årsagerne er måske, at han blev kæreste og senere gift med stiftamtmand Edelbergs datter Regitze.

I Amtmandsgården fandt han et velkomment fristed. Amtmanden og hans familie var dannede mennesker, der behandlede en kommende svigersøn med stor varme og hengivenhed, om end dette miljø også var svært for den vestjyske bondedreng at komme ind i.

Andre kapitler er rene lystvandringer i dreng og ungdomstid. Vi hører om Dres Ornemand, om lægefamilien i Skærbæk, om det dejlige hjemmelavede træhus i Vangshøj og om forfatterens læsning af forfattere som Malinovski, Lorca og Brecht.

Bogens bittersøde afslutning er beretning om skilsmissem fra Regitze:

"Engang havde vi kunnet fylde et rum med vores kærlighed til hinanden, vi var vokset og blevet modne sammen, og nu sad vi og gav vores ægteskab væk, som var det en skærv til almindelig tarveliggørelse."

Bogen er illustreret med fotografier fra Ribe og omegn. De er smukke, men uden egentlig forbindelse med teksten.

SK.

Program for foredrags- foreningen

31. oktober
i Ellinge forsamlingshus
Andreas P. Nielsen, Dræsi-
nebanden: »Pigerne på
Sprogø«

27. november
i Skellerup forsamlings-
hus
Kirketjener, folkesanger, illu-
strator m.m. *Lucy Berg-
strøm*, Drigstrup: »De ama-
rikanere er da også overalt«
– med vokalindslag.

15. januar
i Ellinge forsamlingshus
Sognepræst *Kirsten Jørgen-
sen*, Kerteminde: »En fortæl-
ling om Karen Blixen«.

12. februar
i Skellerup forsamlings-
hus
Forfatter, højekolelærer
m.m. *Mads Lidegaard*: »Da
danerne blev kristne«.

*Alle foredrag begynder
kl. 19,30.*

Kirkelig legestue

Den kirkelige legestue begynder sin sæ-
son

den 27. september
i præstegårdens konfirmandstue
kl. 9,00.

LWJ.

Nørkle- klubben

i præstegårdens konfirmandstue begyn-
der

3. oktober kl. 14,00.

Yderligere information hos Inger Freds-
lund Hansen, 65 98 14 32.

Alle Helgens Dag

oplæses navnene på de døde i sognene,
og dem der er begravede og bisatte fra
vore kirker siden sidste Alle Helgens
Dag.

